

7.8 Ο εθελοντισμός

Εθελοντισμός είναι η προσφορά υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο, σε διάφορους τομείς, χωρίς την απαίτηση ανταλλάγματος. Η πρακτική του εθελοντισμού απλώνεται σε μια ευρύτατη κλίμακα δραστηριοτήτων. Από την εθελοντική αιμοδοσία μέχρι την παροχή εθελοντικής εργασίας (γιατροί που περιθάλπουν δωρεάν ασθενείς, εκπαιδευτικοί που διδάσκουν δωρεάν σε άπορα παιδιά και σε παιδιά μεταναστών την ελληνική γλώσσα, οι εθελοντές στους Ολυμπιακούς Αγώνες κτλ.).

Η **αιμοδοσία** είναι η κορυφαία αλλά και πιο γνωστή μορφή εθελοντισμού. Το αίμα είναι ζωή και δεν μπορεί να βρεθεί από άλλη πηγή πέραν της αιμοδοσίας. Στην Ελλάδα χρειαζόμαστε ετησίως περίπου 600.000 μονάδες αίματος. Σύμφωνα με στοιχεία του 2001, το 2% των αναγκών της σε αίμα το προμηθεύεται η χώρα μας από τον Ελβετικό Ερυθρό Σταυρό. Παρόλο που το ποσοστό του 2% (12.000 μονάδες) είναι σχετικά μικρό, συνιστά σημαντικό έλλειμμα: σημαίνει ότι η εθελοντική αιμοδοσία δεν είναι επαρκής στη χώρα μας ενώ η εισαγωγή αίματος από το εξωτερικό απαιτεί οικονομικό κόστος. Η Ελλάδα μπορεί να είναι αυτάρκης στις ανάγκες της για αιμοδοσία αν περίπου το 3-4% του πληθυσμού αιμοδοτεί, σε μόνιμη βάση, δύο φορές τον χρόνο.

Διάγραμμα: Προέλευση του αίματος στην Ελλάδα (2001)

Πηγή: www.pagni.gr

Παρά το γεγονός ότι χιλιάδες συνάνθρωποί μας χρειάζονται αίμα καθημερινά, επειδή πάσχουν από ανίατες ασθένειες, ας μην ξεχνάμε ότι ανά πάσα στιγμή μπορεί εμείς οι ίδιοι ή κάποιο συγγενικό ή φιλικό μας πρόσωπο εξαιτίας κάποιου ατυχήματος να χρειαστεί αίμα. Τότε είναι οι στιγμές που, δυστυχώς εκ των υστέρων, αντιλαμβανόμαστε την αξία της εθελοντικής αιμοδοσίας.

Ορισμένες μορφές εθελοντισμού συνιστούν **ενεργή συμμετοχή στα κοινά**. Σε αυτές τις περιπτώσεις, ο εθελοντής είναι **ενεργός**

Διαφημιστικό μήνυμα – πρόσκληση σε εθελοντική αιμοδοσία. Η διεύθυνση της ιστοσελίδας της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Εθελοντών Αιμοδοτών: <http://www.posea.gr/>

Ρενέ Μαγκρίτ, *Ο θεραπευτής*, 1967, Εθνική Πινακοθήκη.

Αλβέρτος Σβάιτσερ (1875-1965) Θεολόγος, μουσικός, ιατρός και φιλόσοφος. Του απονεμήθηκε το Νόμπελ Ειρήνης του 1952 για την ανακούφιση των αρρώστων στην Αφρική. Θεωρούσε τον «σεβασμό της ζωής» ως υπέρτατη αξία. Δημιούργησε νοσοκομείο στην Αφρική και αφιέρωσε τη ζωή του στην ανακούφιση των φτωχών ασθενών. Η ρήση του «είμαι ζωή που θέλει να ζήσει, εν μέσω ζωής που θέλει να ζήσει» συμπυκνώνει τη φιλοσοφία του για τον άνθρωπο.

πολίτης. Οι εθελοντικές δεντροφυτεύσεις, οι διαμορφώσεις δημόσιων χώρων (πλατείες, πάρκα), ο καθαρισμός ακτών συνιστούν παρεμβάσεις βελτίωσης αλλά και προστασίας των δημόσιων χώρων της πόλης και της υπαίθρου.

Η συμμετοχή των σχολείων σε τέτοιες δράσεις αποτελεί μορφή εκπαίδευσης του ενεργού πολίτη ενώ ταυτόχρονα ευαισθητοποιεί τη νεολαία στην αξία της αλληλεγγύης και της ενεργούς συμμετοχής στα κοινά. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι δράσεις αυτές θα αναληφθούν σε μόνιμη βάση από τους εθελοντές, ώστε το κράτος και η τοπική αυτοδιοίκηση να αποσυρθούν από αυτές. Πρόκειται για ενέργειες που αποσκοπούν να θέσουν το κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση ενώπιον των ευθυνών τους για τη διαμόρφωση, τον καλλωπισμό και την καθαριότητα των δημόσιων χώρων, των ακτών κτλ.

Υπάρχουν όψεις του εθελοντισμού που έχουν επικριθεί. Παράδειγμα, η χρήση εθελοντών σε μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις έχει χαρακτηριστεί, από πολλούς, σαν χρήση «δωρεάν εργατικών χεριών» από τους διοργανωτές, οι οποίοι έχουν την οικονομική δυνατότητα να προσλάβουν έμμισθο προσωπικό. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η εθελοντική δράση καταλήγει στην μείωση των θέσεων εργασίας και στην συμπίεση των ημερομισθίων. Επίσης, υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι εθελοντές προσδοκούν μελλοντικά οφέλη από τη δράση τους ή τις υπηρεσίες που παρέχουν (π.χ. χρησιμοποίηση της εθελοντικής τους δράσης για μοριοδότηση σε διαγωνισμούς για κατάληψη θέσεων εργασίας στον δημόσιο τομέα).

Τα κριτήρια αποφυγής τέτοιων περιπτώσεων αλλά και αποτίμησης του γνήσιου εθελοντικού πνεύματος είναι: για ποιον σκοπό κάποιος γίνεται εθελοντής, αν η εθελοντική του δράση δεν θίγει επαγγέλματα ή υπηρεσίες, αν οι αποδέκτες των υπηρεσιών θα μπορούσαν να τις πληρώσουν, αν πίσω από τον εθελοντισμό κρύβονται συγκεκριμένα συμφέροντα κρατών ή εταιρειών κτλ.

Πέρα όμως από τις επιμέρους επικρίσεις, υπάρχουν πρακτικές εθελοντισμού που βοηθούν πραγματικά τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη και προκαλούν τον θαυμασμό του κοινωνικού συνόλου. Γιατροί που πήγαν και πηγαίνουν στις λαϊκές γειτονιές για να βοηθήσουν φτωχούς συνανθρώπους μας, στην Αφρική και την Ασία για να πολεμήσουν με θανατηφόρες ασθένειες και επιδημίες, εκπαιδευτικοί που διδάσκουν χωρίς αμοιβή παιδιά αδύναμων οικονομικά οικογενειών. Όλοι αυτοί αποτελούν έναν φωτεινό φάρο ανθρωπιάς και παράδειγμα αλληλεγγύης σε έναν κόσμο που κυριαρχεί, δυστυχώς, ο ατομισμός και η κερδοσκοπία.

ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ
<http://www.msf.gr>

ΓΙΑΤΡΟΙ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
<http://www.mdmgreece.gr>

ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
<http://www.hamogelo.gr/>

ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΩΡΙΑ SOS
<http://www.sos-villages.gr>

Ραούλ Φωλερό (1903-1977)

Γάλλος δημοσιογράφος και ποιητής. Ταξίδεψε στις χώρες που οι άνθρωποι υπέφεραν από τη νόσο του Χάνσεν και αφιέρωσε τη ζωή του στην καταπολέμηση αυτής της ασθένειας και κυρίως του στίγματος και της κοινωνικής απομόνωσης που υπέστησαν οι ασθενείς.

*Αν ο Χριστός χτυπήσει την πόρτα σας,
θα τον αναγνωρίσετε;
Θα έλθει ίσως σαν άλλοτε φτωχός
Κι αποδιωγμένος.*

*Σαν ένας εργάτης, σαν ένας άεργος.
Ένας απεργός που αγωνίζεται σε δί-
καιη απεργία.*

*Μπορεί να είναι ασφαλιστής.
Κι ακόμη πωλητής ανεμιστήρων...
Θ' ανεβαίνει, αδιάκοπα σκαλοπάτια.
Θα σταματά σε κεφαλόσκαλα.
Μ' ένα χαμόγελο γλυκό στο θλιμμένο
του πρόσωπο...*

*Μα το κατώφλι σας είναι τόσο σκο-
τεινό...*

*Άλλωστε, πώς να δεις το χαμόγελο αυτών
που διώχνεις!*

*«Δεν μ' ενδιαφέρει...», θα πείτε,
πριν ακόμη τον ακούσετε.*

(Από το ποίημα του Ραούλ Φωλερό,
Αν ο Χριστός χτυπήσει την πόρτα σας)